

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za en mesec 1 gl. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 30 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicijska, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá trisporna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 239.

V Ljubljani, v torek 19. oktobra 1886.

Letnik XIV.

Dogodki v Bolgariji.

III.

Politike naslednikov grofa Andrassy-ja nikakor ne moremo hvaliti. Ne grajamo avstrijske vnanje politike ravno vsled njenega nemškega prijateljstva, marveč vsled tega, ker popolnem krivo sodi o političnem položaju. Povsod se umičemo ter odjenjemo, neiztrpljiva je naša radodarnost do nemške države. Po Bismarkovi volji celó oskrbljujemo „eksekucijo“ ruskih načrtov. Avstrija ima na jugu zvezane roke, ker Bismark to želi. Bal se je namreč zveze Rusije z Francijo, zato mora potolažiti ruskega sosedu na avstrijske stroške. Toda taka zveza nas Avstrije malo veseli, osobito če moramo mi poravnati račun. Nemški državnik uvažuje vzhodno vprašanje le vedno s pogledom na mogočo zvezo Francije z Rusijo. Avstrija pa ga ne more in ne sme posnemati. Nemške koristi so na vzhodu mnogo različnejše od avstrijskih, in vemo tudi, da Bismarka bolj skrbi, kar se na njegovi meji godi, kakor pa dogodki na jugu. Za Avstrijo so dogodki v Bolgariji največje važnosti, rusko-francoska zveza stoji v drugi vrsti. Bismark se bo na ta način izvlekel iz zasede; s čim naj se pa Avstrija tolaži? Morda z Madjari in Nemci v Bosni!? Pomisliti moramo vedno, da „Nova Avstrija“ ni še avstrijska, in da nanjo prežita dva sosedu.

Vsiljuje se nam pa še drugo vprašanje: kaj naj konečno stori Avstrija, ko razmeče vse svoje darove? Ruska politika bo tirjala nove žrtve, in sicer od „avstrijskega telesa“, ne bo odjenjala niti na nemške prošnje.

Ko je nadvojvoda Karol Ludovik v Petrogradu obiskal ruski dvor ter bil povsod sijajno sprejet, trdil je svet, da nastane mir na Balkanu vsaj nekaj časa. Naenkrat počí glas, da je Aleksander odstavljen. Pruski in avstrijski časniki so tekmovali v veselji nad nenadnim činom. „Knez je nosil v sebi kal politične pogube.“ „Podvreči bi se bil moral ruski politiki. Tega ni storil in sedaj trpi zaslužen kazni.“ Tako je pisala stara „Presse“, ki zoblje iz vladnih jaslíj. Temu so pritrkovali tudi slovanski časniki. V resnici, da človek težko ugane v tem slučaju avstrijsko politiko.

Naj narod bolgarski tirja stokrat nemškega kneza nazaj in naj javno mnenje obsoja vse krvave izgrede: Kasandra ima sicer pravico prerokovati, vlade pa imajo enako pravico odreči njej vso verjetnost. Pazno zasledovaje vse dogodke na jugu nismo mogli najti pravega izhoda iz brezštevilnih spletek in homatij. Vse je bilo le polovičarsko delo, od danes do jutri. Anglija, ki dobro pozná vzhodno nevarnost, ne more drugega svetovati, kakor nedotakljivost turške zemlje. Če je to sredstvo l. 1853 imelo sploh kaj zrna v sebi, ne moremo ga danes več priporočati, ker Turčija je mrtva v Evropi. Rusija se bliža turški prestolnici, evropske razmere pospešujejo njene namere. Na Balkanu ne najdemo nobenega življa, ki bi se mogel upirati. Vsaka država za-se skrbi, kot da bi bila sama sebi namen. Le ona država bo v splošnji zmešnjavi imela dobiček, ki se bliža svojemu namenu po gotovam načrtu, ne zmenec se za ugovore. Drugače bi morda bilo, ko bi se vse balkanske države združile v skupen namen. Tako bi se morda v káli zatrla obena evropska vojska. A kdo jih naj združi?

Drugo bi bilo, da si Avstrija in Rusija razdelite balkansko ozemlje ter vladate modro in pravično v osvobojenih deželah, posredno ali neposredno. Kdor more kaj primernejega nasvetovati, bode nam ljubo. Na ta način pa, kakor sedaj gré, ne bo nikoli miru. Nočemo boja, sliši se iz nasprotnega tabora. To je lepo in plemenito, ko bi bila vojska in mir odvisna le od nekterih ljudi. Ali ni žalostno, da morajo krvaveti mladi, nadepolni narodi slovanski, da živi Evropa v miru? Zgodovinski pravici in javni morali bije se v obraz ter z ostrim nožem brodi se po osrčji žrtve. In ko pride sovražnik za hrbet ter bo politični vihar v oči vam vrgel peska in prahu, treba bo prijete za orožje v zadnjem trenutku. Zgodovina bo pisala: Bili ste miroljubni, idejalni rodoljubi, a kratkovidni državniki.

IV.

Leta 1867 je po členu 12. avstro-ogerske pogodbe Avstrija postala nekaj prirastek Madjarije; kajti to je potrjena resnica, da v vnanji avstrijski politiki imajo Arpadovci prvo besedo. To je naravna posledica onih razmer, v katerih so si Madjari priborili „samostojnost“. In kdor l. 1867 ni mogel

presoditi slabih nasledkov nesrečne pogodbe, odpré mu oči vzhodno vprašanje. Sedaj vsak spozná, da se Avstrija prikazuje na reki svetovne zgodovine le kot madjarski mornar. Vsi ruski in slovanski sovražniki upajo trdno, da Avstrija zarad Madjarov ne bo nikoli na Balkanu postopala v sporazumu z Rusijo. Ker so l. 1878 Madjari ostro napadali celó svojega rojaka Andrassy-ja, smemo sklepati, da bi bil minister vnanjih zadev nemškega ali slovanskega rodú skoraj nemogoč.

Tako so n. pr. madjarski listi navadno bolj podučeni o stanju vzhodnega vprašanja, kakor cislitvanski parlament in časniki. Tudi oba ministerska predsednika le to odkrijeta zbornici, kar njima napiše volja vnanje politike; le pl. Tisza na svojo roko včasí prestopi mejo, da skupnemu ministru pokaže vodilo.

Kdor pa hoče poznati zgodovino avstro-ogerskega cesarstva, mora vedeti in priznati, da Avstrija ni nikoli iskala stalnega prijateljstva ali varstva Turčije, marveč jo je dolgo let, srečno in nesrečno pobijala ter odvrčala od Evrope. Avstrija v svoji sedanji celoti je bila mnogo prej kakor Rusija prisiljena proti Turčiji vihteti meč, da, imela je pravico in dolžnost azijsko druhal pognati iz Evrope, ali vsaj osvoboditi sosednje dežele turškega jarma. Dvakrat so Turki pridrli do Dunaja, 160 let je bila Buda prestolnica turškega pašalika. Kdo naj popiše turške grozovitosti po naših deželah, o katerih še vé povedati priprosti narod? In kdo se spominja slavni zmag pred Dunajem, kdo krvavih bojov v južnih deželah, ki so sedanjim turškim prijateljem obvarovali svobodo, omiko in moč? Ko je Evgen, „plemeniti vitez“ strl Turčiji svetovno moč, sprevrгла se je avstrijska vnanja politika. Ker se Turčije ni bilo treba več bati, ozirala se je Avstrija na-njo malomarno, pozneje pa z vedno večjim prijateljstvom. Le Josip II. je posnemal praktični vzgled Rusije, ko je prijel za orožje v zvezi s Katarino II. On je govoril pomenljive besede: „Rusi so na potu v Carjigrad; prehiteti jih moramo ob Donavi.“ Josip II. je prav spoznal važnost vzhodnega vprašanja, ker je hotel prehiteti ruskega sosedu, ali vsaj z njim v zvezi iskati na jugu dobička.

Njegova turška vojska ni imela srečnega vspeha;

LISTEK.

Mestnofarna cerkev sv. Jakopa v Ljubljani.

(Konec.)

3. slika predstavlja: Obglavljenje svetega Jakopa. To se je po legendi vršilo na Kalvariji. V sredi kleči sv. apostol z rokama na lahko k molitvi sklenenima, zamakneno zroč proti nebesom. Za njim na desno stoječ orjaški krvnik zamahuje z mečem po njegovem tilniku. Mučeniku na levo sedi v belo togo zaviti sodnik. Za tem je njegovo spremstvo, med katerim zapazimo na belci sedečega vojaka s plapolajočo zastavo. Za krvnikovo nogo leži truplo in odsekana glava sv. Jozije, ki ga je bil sv. Jakop malo prej pridobil za Krista. V levem ozadju se je nagromadilo radovedno ljudstvo, kteremu vojak zapira pot s poprečki držano sulico.

4. slika nam kaže: Proslavljanje svetega

Jakopa. Tu vidimo sv. apostola že poveličanega, kako s svetniško spremenjenim milobnim obrazom gori zroč plava na svetlih oblakih v družbi angeljev, nosečih attribute njegovega mučeništva — meč, palmo, zmagoslavni venec — v nebeške višave. Spodaj pa je razpostavljena skupina romarjev, kateri se vidi v ozadju komposteljska cerkev, najslavnejša božja pot tega apostola, ki hrepeneče zre za povišanim apostolom — mučnikom, kar pač opominja i sleharnega obiskovalca te cerkve, kam naj kot zemeljski romar zaupljivo obrača svoje duhovne oči.

O freskah si tu pač sodbe ne prisvajamo, opozorim le na izjave po raznih naših listih, ki so se sploh pohvalno, nekteri celó laskavo o njih izrazili. A to, mislim, sme brez pretirave vsak reči, da v slikarju, ki je prej opisane ideje, razodete i pojasnjene mu po g. župniku, s svojim čopičem tako plastično oživil ter ves kolorit tako prilagodil v obče bujnemu slogu te cerkve, imamo slovanskega moža, ki si resno prizadeva postati pravi umetnik. Kjerkoli torej v slovenski domovini potrebujejo slikarja za enake cerkvene podobe, smejo se brez pomisleka

obrniti na sina naše gore Jurija Šubica, kteremu želimo, da bi še z mnogimi proizvodi širom po svetu proslavil domovino slovensko.

Vse svodovje je še prepasano s tremi obloki. Dve oprogí, prva nad pevskim korom in druga v apsidi nad velikim altarjem sta enako široki in ozalšani z mavčnimi arabeskami na temno-zelenkastem pasu. Srednji mejilni ali slavolok med ladjo in presvetiščem je enako okrašen, njegove in prej imenovane štuko-arabeske so se še iz prejšnjih časov ohranile skoro nepoškodovane. Ta slavolok ima proti ladjini strani ovalno rudeče obojano ploščo z napisom: Renovatum et consecratum MDCCCLXXXVI.

V presbiteriji pri oratorijih na desni so se line prezidale, da so zdaj vse enake velikosti in oblike; in eno polokroglo zgornje okno se je znova prebilo, da ravno velikemu altarju s trga sem daje potrebno svetlobo.

Stranske kapele so drugi cerkvi primernoobarvane, belkasto in višnjevasto, le na kapelinih obokih so sivkasti rombi (z odrezanimi vogli), ki bi se bili — kakor menijo nekteri — boljše za-

v prvi vrsti zato ne, ker ste že tedaj Anglija in Prusija varovali Turčijo iz nevošljivosti do Avstrije in Rusije. Od tega časa se je vedno bolj širila diplomatska vera o nedotakljivosti turški. Posebno knez Metternih se je držal tega načela. In kaj je posledica temu? Da se je vedno bolj krčil avstrijski vpliv na Balkanu, ruski pa širil, gotovo ne vedno v avstrijsko korist. Celó Metternih je spoznal resnico, da ima ona država prihodnost na Balkanu, ki podpira odnotne krščanske narode. Akoravno se je trdovratno držal legitimnega načela, vendar je pripomogel, da je Rumunija po diplomaciji, Srbija pa z orožjem dosegla večjo avtonomijo. Konečno je priznal grško kraljestvo, akoravno je s tem smrtno ranil Turčijo. Trditi smemo, da bi danes Metternih gotovo rekel s Josipom II.: „Rusi so na potu v Carjigrad; prehiteti jih moramo ob Donavi, ali vsaj ž njimi enako postopati.“ In to zadnje je naše stališče, s kterega presojamo dogodke v Bolgariji. Pričetek osvobojenja balkanskih narodov je ruska zasluga, toraj tudi pravica do primerne vpliva na vzhodu. Toda takega postopanja, kakor ga vidimo pri Rusiji sedaj, ne moremo nikdar hvaliti. Zgodovina pa tudi Avstriji prisoja enako pravico do turške dedščine, smemo reči, še več. Dolžna je sama sebi, da išče to pravico, če hoče obstati. Žalibog, da so do sedaj vsi naši državniki turškemu despotizmu daljšali življenje ter tako tlačili v robstvu balkanske narode.

Slavna je avstrijska zgodovina za turških časov, to bi moral vedeti otrok v ljudski šoli, tembolj akademijska mladina. Slavni so junaki mnogih rodov, ki so odbijali napade na Avstrijo. In vendar so ljudje, ki tega nočejo slišati, marveč iščejo zveze s prijatelji Turčije. Mnogo je Madjarov, ki se čutijo nesrečne v zvezi z Avstrijo, in vendar jih je turška nevarnost zvezala z Avstrijo. Pri Mohaču se je Madjar oklenil Avstrije, pri Vilagosi Turčije proti Avstriji in Rusiji.

V.

Ze več desetletij stoji Avstrija na križ-potji, in bliža se odločilen trenotek, ko bo zopet meč reševal svetovno vprašanje. Kakor se namreč sedaj v Bolgariji zamotava položaj, skoraj ne moremo pričakovati miru. Kam se obrne Avstrija?

Črnagora se pripravlja na boj, kajti njena meja je ozka in še ta negotova. Na Škader in Mostar obrača črnogorski sokol pozorno svoje oči. Srbi še vedno prežé na Staro Srbijo, nekdanje svoje ozemlje. In Grki stojé na straži, pričakujoč vgodnega časa, da zjedinijo stare grške dežele.

Ker pa je avstrijska politika mnogo pripomogla, da se je toliko časa obdržala na Balkanu turška oblast, odtujila si je balkanske narode ter jih Rusiji vrgla v naročje. Mnogo smo brali o avstrijskih interesih na zapadni polovici balkanskega poluotoka; a opazili tudi, da je slabo skrbela za moralno ali faksično osvobojenje. Naravnost rečemo, da postaja nevarnost za Avstrijo vedno večja, kolikor bolj raste nevolja južnih in zapadnih Slovanov. Ali se hoče Avstrija zanašati le na svoje Nemce in Madjare? Nemška politika Avstrije je mrtvoudna vsled prijaznosti Nemčije do Rusije; Madjari pa bi se ne mogli ubraniti niti prednjim ruskim stražam. V slučaju, da bi se pričela vojska z Rusijo, kar ni nemogoče, morala bi Avstrija sama braniti svoje meje. Nemčija bi hoté in nehoté od strani opazovala krvavi ples svojih sosedov. Druge evropske države Rusiji ne mo-

rejo do živega, to smo videli v Krimski vojski. Zmaga in pobjo, oba sta Avstriji nevarna.

Za časa rusko-turške vojske je pisal Moskovski profesor Pogodin, eden prvih ruskih rodoljubov, da Rusija ne smé zapadni Evropi prepustiti osvobojenja balkanskih narodov; „kajti v tem slučaju ni ena Poljska proti nam, marveč deset, in šli so po vodi načrti Petra V. in Katarine II. Če so nam zapadni Slovani sovražni, zastoj bomo utrdili Kijev in Smolensk.“

Tù naj Avstrija išče prave morale. Napoleon I. in Krimski vojska sta pokazala, da vsa Evropa ne uniči Rusije. Še manj pa, če so jim prijazni zapadni in južni Slovani. Če hoče toraj Avstrija ohraniti svojo čast in slavo, bodisi v sedanjih ali drugih mejah, pridobiti mora za-se po mirnem potu svoje in južne Slovane, kot Slovane, ne pa kot sužnje madjarske in pruske gospóde. Da pa to doseže, predružačiti mora svojo notranjo in vnanjo politiko.

Srbi se zadnja leta odtegujejo ruskemu vplivu, ker so Rusi nekaj Stare Srbije priklopili Bolgariji, ostali del pa pustili Turčiji. Srbi pa želé, kot Srbi živeti v samostojni državi. Avstrija ima toraj v Srbiji zaslombo proti ruski Bolgariji. Močna Srbija ne more biti Avstriji nevarna. Naslanjati se mora na Avstrijo vsled svoje lege in družih potreb, ker vé tudi, česa se ima nadjati od Rusije. Slaba Srbija pa bi bila Avstriji nevarna. Ker hoče samostojno razvijati svoje moči, skuša tudi razširiti svoje meje; če ji pa Avstrija v tem nasprotuje, išče zopet pri Rusiji pomoči. Potem pa Avstrija nima opraviti s slabo Srbijo, temveč z ruskim orjakom. Pri tem moramo vedno pomisliti, da Srbi ne želé Rusi postati, in da je slaba Srbija ruska zagojzda med Avstrijo in jugom, dasiravno začasno simpatizuje z nami. Kjer bodo Srbi našli podporo svojih koristi, tam bodo njihova srca. Ker so Srbi pokazali dovolj politične zrelosti in modrosti, zato jih je Evropa v zvezi z Rusijo prezirala zadnja leta. Ker je Rusija darovala Avstriji Bosno in Hercegovino, ni tega storila iz ljubezni, temveč, da ima tudi Avstrija svojo Poljsko.

V kratkih in površnih črticah smo naznanili pot, ktere se mora Avstrija držati, da ne bo prej ali slej doživela osode Turčije. Na severu in vzhodu jo objema ruski orjak, tudi na jugu spleta jej mreže. Izviže se mu, če je pravična svojim, koristna in udana balkanskim Slovanom.

H-t-b-r.

Politični pregled.

V Ljubljani, 19. oktobra.

Notranje dežele.

Imenovanje *novega Krškega škofa* Nemcem po Koroškem že toliko preglavico dela, da je groza. V „Gr. Tagespošto“ so iz Celovca pisali, da hočejo na vsak način svojega moža imeti na spraznjeni vladški stolici, sicer kar od kraja prestopijo k staro-katolikom. Tukaj moramo pa že vprašati, kdo bo prestopil k staro-katolikom? Menda nihče drugi, kakor kak zagrizen liberalec! Slobodno mu! Čem preje prestopi, tem bolje za katoliško cerkev, v kateri tako družega ne dela, kakor pohujšanje. Za staro-katolike bi pa taka pridobitev tudi ne bila kdo vé koliko vredna. Za breznačajnost nikjer kaj prida ne marajo. Tako bi ne rekli, naj

bila bi to resnica, ker katoliška cerkev toliko slepoto vselej obžaluje; a sploh ta grožnja v resnici ni družega, kakor le grožnja, s katero hočejo strahiti, da bi se res ne imenoval kak škof, ki bi bil tudi slovenščine zmožen, kar se bo pa moralo zgoditi, če ne bodo hoteli Slovincem njihovih pravic še dalje kratiti. Čudno je, da smo Slovenci ob mejah še dandanes tako nesrečen narod, da nam ne privoščijo višjih dušnih pastirjev, kateri bi nas umeli. Taka je bila svoje dni v Istri, kedar se je nameščevala spraznjena vladška stolica Poreško-Puljska, in taka je že od nekdaj na Koroškem. Skrajni čas je, da se pri sedanjem imenovanju ozirajo tudi na naše potrebe, ter tjkaj pride mož, ki bo v vsakem oziru uzoren duhovnik in pa ob enem tudi slovenščine zmožen. — Staro-katolicizem pojema; sedaj ga hočejo koroški liberalci zopet na noge postaviti, slobodno njim. Z ljudmi, katerim je vera le obleka, katero spreminjajo po potrebi časa, se ne gré pripraviti.

Ogerska dolnja zbornica je svoje delovanje za šest tednov preložila. V soboto je bila poslednja seja. V poslednji seji pečali so se z volitvijo delegatov, katerih bolj znane smo že včeraj omenjali. Po izvolitvi sprejeli so v tretjem berilu načrt postave o nadomestovalnih sodnikih in so ga izročili gorenji zbornici. Veliko ulogo imela je v tej dóbi skupna vojska. Koliko je bilo zarad nje samo interpelacij, koliko že dvobojev in še jih utegne nekaj biti. Veliko vrišča napravila je Herbertova zadeva in njegova kasacija. Tisza, o tem interpeliran, postavil se je na čisto formalno stališče in je rekel, da se Herbertu sicer krivica zgodila, ker ga je častni vojni zbor obsodil, da pa poslovanje te vojaške institucije ni v nobeni zvezi z državljanskimi pravicami prizadetega in da se mu ne zdi umestno v čisto vojaške zadeve vtikati se. Konec seje interpeliral je še poslanec Szemneez brambovskega ministra, kako je z izvršitvijo domobranske postave; če se dotične instrukcije že izdelujejo in kako daleč da so že dovršene; dalje, po katerih podatkih da se gosposka pri popisovanju za deželno brambo ravna, ali po onih, ki so od ljudskega štetja, ali po teh od cerkvenih uradov podanih; konečno je mož tudi še vprašal, če misli brambovski minister domobran (črno vojsko) že bodoče leto osnovati in se v prihodnjem mobilizacijskem načrtu že na njo ozirati. Odgovora mož na to ni še nobenega dobil. Bo moral že počakati, da se zopet snidejo.

Kedar človeku voda že v grlo teče, zgrabi se tudi za slamnato bilko z obema rokama, samo da bi si rešil življenje. Nekako taki zdé se nam *Madjari*. Ker že skoraj nobene reči več nimajo razven svojega šovinizma in strastnega sovraštva do Slovanov, na katero bi se dalo še nekaj davka vpejati, prišli so konečno na žveplenke, ktere hočejo davku podvreči in sicer na ta način, kakor je pri nas taistemu podvržen smodnik, tabak ali sol. Monopol hočejo vpejati na nje. To je: prodajati jih bo smela edino le država. Izdelovale jih bodo tudi še na dalje lahko zasobne tovarne, kakor tudi zasobniki prideljujejo tabak, toda prodati bodo morali izdelovano blago izključljivo le državi, ktera bo potem žveplenke prodajala, kakor se ji bo ljubilo. Izdelovanje žveplenk je po Ogerskem jako razvito in konkurenca silno velika. Prav zarad tega je pa težko določiti, ali misli finančni minister konkurenco vpejati na korist izdelovateljem in pa na škodo naroda, kajti čem večja konkurenca, tem ceneje je dotično blago. Toliko se že sedaj čuti, da izdelovalci žveplenk do sedaj niso še nič kaj navdušeni za to novotarijo.

Vnanje države.

Med bolgarsko vlado in rusko diplomatsko agencijo v *Softji* pričele so se razprave in pojasnovanja zarad nedeljskih (10. t. m.) dogodkov na taboru. Ruska agencija je namreč Bolgare obdóžila, da so hoteli rusko agencijo napasti in jim je to tudi pismeno očitala. Na kaj takega ne gré molčati in je že bolgarski minister Rusom stvar pojasnil, kakor se taista spodobi. Odgovornost za ves

menili s kolobarskimi črtami, ker tako oko preveč vznemirjajo.

V zidu teh kapel so vložena nova okna, ktero delo je vodil tukajšnji steklar Peregrin Kajzelj. Naročena so bila iz slavnoznanne tovarne za katedralno steklo Alberta Neuhauser-ja v Inomostu na Tirolskem. To so šarenična okna (raznobarvana posebno z živahnimi bordurami). Teh 7 manjših oken je zdaj vdelanih, ona 4 velika v presbiteriji pa že l. 1879. Prekrasno je veliko okno na pročelji, čegar slika nam predstavlja B. D. M. z Jezuškom v naročji. Ko se popoldansko solnce vanj upre, se čarobna svetloba razlije po cerkvi.

Nad pragi v začetku presbiterija na evangeljski strani ravno pod i za prvim oknom je prizidana iz temnikastih skal lurdska jama ali kapelica Matere Božje, kjer se je postavil krasen njen kip.

Od tod nazaj se obrnimo memo altarja Matere Božje vnebovzete, dospemo čez par pragov v kapelo sv. Frančiška Ksaverskega. Zidana je v oktoganu s kúpolo ter je pravi „unicum“ stukature v naši domovini, pa brž ko ne tudi še daleč izvan

nje. Te bogate vibraste stukature se prikladajo črtam stavbe in njenim členom. *) Silno mučno je bilo to delo, vse mavčne reliefe je bilo treba osnažiti, z nožkom ostrgati apno, s katerim so bili pobeljeni; kar sta spretna in vztrajna zidarja že meseca svečana pričela ter do velike noči srečno končala. Vsi okraski so se morali znova izlikati, in po nasvetu arhitekta Mikovicsa so se stene na lahko prevlekale z nježnimi bojami.

Tù po stenah na okrog razpostavljene stare slike iz življenja sv. čudodelnika Frančiška je lepo osnažil in popravil domači slikar J. Jebačin.

Ravno te dni se je obesil novi svetilnik v presbiteriji, kterega je darovalo nekaj častilcev svetega Jakopa. Pasar Leopold Tratnik ga je po svojih načrtih krasno izdelal ter bogato pozlatil. Na spodnjem kolobaru ima 20, na zgornjem pa 10 sveč.

Ako še omenimo, da je ključavničar Jos. Ferjan napravil ob krstnem kamnu prelepo ograjo iz kovane železa, našli smo bistvene poprave od znotraj v cerkvi.

*) J. Flis: Stavbinski slogi . . st. 141.

A tudi zakristija se je vsa prebelila in prebarvala, posebno okusno na svodu. Dobila je večja vrata, na novo jih je iz trdega hrastovega lesa izdelal mizarski mojster L. Vidmajer. — Ta in vsa druga vrata so bila osnažena in vnovič namazana. Pleskarska dela je vodil A. Hauptman; tesarska mojster J. Jerančič, kleparska J. Stadler. — Kolikor je bilo potrebnih še drugih snaženj i likanj po altarjih, korih, cerkvenih posod i svečnikov, le tisti vé, ki včasih pogleda v gibanje i pospravljenje pri tako obsežnih cerkvah.

Tako se je, hvala Bogu! brez vsake večje nesreče delo dokončalo 15. oktobra. Opozoriti nam je še to, da so vse stroke tega popravljanja izvršili skoro sami domači sinovi, večina njih udomačeni Ljubljanci, in tako se je v prvi vrsti tudi zaslužek naklonil domačinom. Razni dobrotniki tako vedó, da s svojimi darovi podpirajo marljive svoje rojake ter jih s tem spodbujajo k vstrajnemu delovanju, k večjemu napredku. Slovenski domoljubi naj se v potrebi tudi obračajo na take vrle obrtnike in umetnike.

Izvirni dopisi.

nered, kar ga je nastalo, ima tista tolpa kričavec, ki so podšuntani poštene volilce od volitev zavračali ter so jih tako v najsvetejših dolžnostih ovirati skušali. Odgovornost je tem večja, ker se je tista banda na to umaknila pod rusko agencijo, kjer se je kakor žrtva ponašala. Vse to je za to delala, da bi se bila zasluženi kazni umaknila in je iz tega namena tudi rusko varstvo zahtevala. Bolgarske vlade pri vsem tem prav nobena krivda ne zadeva, pač pa ruskega konzula, ki je tisto tolpo iz 150 mož obstoječo, tako dolgo hujskal, da je drla na volišče, kjer je hotela volilni vrč razbiti in komisijo zapoditi. Vsled tega se je vnelo nekoliko boja, pri katerem so si volilci midsobojno nekoliko kožo opraskali. Na to je tolpa zopet pred ruski konzulat drla, kjer so jo takoj na dvorišče spustili; nekako 100 ljudi rilo se je pa za njo. Kmalo na to jeli so iz dvorišča venkaj okleški leteti, pa tudi kamenje se je metalo. Čez nekoliko časa so pa tudi že revolverji pokali. Zadet ni bil nihče drug, kakor konj nekega lajtenanta, ki je ondi memo jahal. Takoj na to prihiteli so vojaki, ki so pijane rogovileže pregnali in so ulice zasedli. Veliko sobranje sošlo se bo menda 27. oktobra.

Bolgari Aleksandra še vedno ne morejo pozabiti. Dolgo časa bavili so se z idejo, da bi bilo še najbolje njim in deželci, če bi si na velikem sobranji zopet Aleksandra za kneza izvolili. Sedaj so po najnovejših telegramih to idejo opustili, ker pravijo, da ga niti voliti treba ni, temveč zadostuje, da njegove odpovedi ne sprejmó, ob enem pa zahtevajo, da naj se mahoma povrne na Bolgarsko. To sedaj zahteva ves narod in to bo tudi odločno zahteval na velikem sobranji v Tirnovi dne 27. t. m. Zanimivo bo, koliko zastopnikov tujih držav se bo sobranja vdeležilo. Za Angleža se že sedaj vé, da ga ne bo. Pravi, da bo ostal doma iz spoštovanja do Rusov. Največje nade stavijo Bolgari na avstrijskega diplomatskega agenta, ali bo prišel ali ne. Če pride, jim bo to znamenje, da se lahko na Avstrijo zanašajo in bodo vsled tega vstrajno še dalje postopali na začetni poti. Če bi pa tudi Avstrija rekla, da zaradi prijaznosti do Rusov ne more svojega diplomatskega zastopnika na veliko sobranje poslati, bo to Bolgarom odločno znamenje, da se jim od Evrope ni ničesar več nadjati, ter bodo menda opozicijo opustili in če že tega ne, se jim bo vsaj resnica pokazala, kakor je: da ima močnejši in veljavnejši namreč pravico vedno na svoji strani. Rusija bo pa med tem čakala, kaj da bo. Le v tem slučaju, če bi na velikem sobranji napravljali kake manifestacije na korist Aleksandru, prišli bodo kozaki v deželo, ker bi si Rusi vsako tako manifestacijo zlagali za razžaljenje carovega veličanstva. Kaulbars bo že za to skrbel, da kozaki izvestno v deželo pridejo. Saj veste, da ljudje najraje tisto delajo, kar se jim najhuje prepoveduje. Na ta način bo Kaulbars narod sam do omenjenih manifestacij zapeljal. Sicer so pa možu dnevi na Bolgarskem menda tudi že šteti in Bolgari vsak dan pričakujejo kedaj da mu pošlje car povabilo za v Petrograd.

Osveteželjni so na **Francoskem** le časnikarji in nekteri častniki, med njimi vojni minister Boulanger. Ti bi ljudstvo radi nahujskali, a to ne gré tako naglo, kajti ljudstvo ima druge skrbi, kakor za „revanche“-politiko, ter se boji soseda na vzhodu. Kar je pa še vnemo za vojsko zdatno zmanjšalo, je to, da mora vsak vojak biti, in je takih, katerim je vojaštvo stanovska dolžnost, le malo med vojno; ti, ki so le zaradi vaj poklicani pod puško, ne želé tako zeló po bojni slavi; vendar zaradi tega ne pravimo, da je vojska med Nemčijo in Francosko nemogoča. Vojska med Nemčijo in Francijo bi se vé da največ koristila Angležem, to Francozje prav dobro vedó, zato so v merodajnih krogih opasni, in ne dražijo po nepotrebnem Nemcev. — Predsednik republike, stari Grevy, se je povrnil v Pariz, vendar zeló opešan; na graščini ob Juri je bil hudo bolan, mislili so, da bo zupustil ta svet. — Kdo mu bo naslednik, o tem se politikarji pomenkvaajo v prvi vrsti.

Mestni župnik Iv. Rozman pač ni mogel lepše venčati svojega petindvajsetletnega pastirovanja v Ljubljani, kakor s to srečno popravo cerkve sv. Jakopa. Pa tudi sebi je on, ki je bil duša vsega podjetja — kakor mu je gratulant na čelu več drugih voščilcev ob petindvajsetletnici omenil — v resnici postavil „monumentum aere perennius“.

Vsem župljanom pa je taka neumorna delavnost njegova glasen klic, da ga blagohotno podpirajo posebno z milimi darovi, ker gotovo mu ogromni troški prizadevajo dokaj skrbi. A te vrstice se obračajo tudi do vseh čč. Ljubljanskih prebivalcev in drugih obiskovalcev cerkve sv. Jakopa, da prihité po svojih razmerah na pomoč.

In ti temelj Najvišjega, ves okrašen, poln harmonije, ponosno se vzdiguje pod sinje nebó in na stoletja še pričaj potomecem, da je tudi v naših srcih plamtela ljubav in navdušenost za čast Božjo in slavo sv. Jakopa. —r.

Iz Hrenovške župnije, 18. oktobra. Grozna nesreča pripetila se je zadnjo soboto na Nanosu. Precej popoldan gresta dva brata z vozom po drva. Domu gredé je deževalo in grmelo. Ko pridejo z vozom do malega ovinka, gré mlajši 18 let stari brat k živini, da bi se prav vozilo, kar prileti z višočine do 100 stotov težka skala in posname z višokoma enega vola in fanta. Vola vdarila je na hrbet, a mladenča zadela je na rame in tilnik, da je bil pri tej priči mrtev, skala je pa letela naprej v dolino. Kako čudno človeka smrt čaka! Drugi brat šel je za vozom, slušal je malo gromenje, pa pri gosti megli ni vedel, kaj da je; ko voz naenkrat obstane, vidi, da en vol zgruden na tleh leži, drugi pa malo na stegnu opraskan še stoji. Da bi se bilo bratu kaj zgodilo v prvem trenutku niti mislil ni, posebno še, ker je mali fantiček, ki ju je tudi spremljal, komaj dva koraka pred vozom ves prestrašen obstal. Kliče brata: Matevž! Matevž! a kako se prestraši, ko zraven vbitega vola dobi svojega brata tudi mrtvega. Več let so na istem kraju pasli živino, a ljudje ne pomnijo, da bi se bila kedaj kaka nesreča zgodila. Skala, ki se je vrtgala, morala je pasti prvič na kako drugo skalo, da je odskočila in potem po zraku frčala navzdol. Tudi ko je pobila mladenča in vola, se še ni dotaknila zemlje, ker bližnjega vola je pustila, družega in mladenča zraven njega pa pobila. To je bilo tudi vzrok, da voznik niti vedel ni, kaj se nad njim godí in kaka nesreča da mu preti. Lahko bi se bil drugače umaknil in odšel nagli smrti, tako je pa mirno nič hudega sluteč vozil naprej. Pač res: Ne veste ne ure, ne dneva! y.

Z Gorenjskega, 17. oktobra. Že davno se nisem z nobenega popotovanja tako vesel domu vračal, kakor iz poslednjega, ki sem ga te dni po Tolminskem dokončal. Lahko rečem, da Tolminec že leta in leta nisem videl tako zadovoljnih, kakor letošnjo jesen. Povod tej zadovoljnosti je dobra letina, katero jim je Bog letos v deželo poslal. Vsega so v obilnosti pridelali, kakor že leta in leta ne. Posebno sadje je bilo polno, da so se veje kar šibile in lomile pod obilno težo božjega blagoslova in to jim je prineslo mnogo lepega in že zdavnej srčno zaželjenega, ker krvavo potrebovanega denarja. Kakor po Kranjskem, prav tako so se tudi po Tolminskem jabolka prav lahko in prav dobro prodajala.

Iz Gorice, 15. oktobra. Tukajšnja konservativna stranka postavila je za kandidata v državni zbor, kjer bo zastopal na mesto sedanjega knezoškofa dr. Valussija kmečke občine Gradiškanske, sedanjega prvostolnega prošta monsg. Jordana. „Soča“ jako lepo nado o njem izreka, da bo imel več samostalnosti od onih katolikov, ki so pred dvema letoma agitirali in glasovali za kneza Hohenlohe, ki je v svoj program sprejel izjavo, da sovraži Slovence, zveste državljanu avstrijske. Kot duhovnik ne bo mogel msg. Jordan zahtevati, da bi ostale državne temeljne postave gledé Slovanov neizpolnjene, ampak bo gotovo vedno zato, da naj se dá vsakemu svoje. Resničen katolik in zaveden Avstrijec, ki stoji trden in neomahljiv za svoja načela, sme se vedno zanašati na priznanje slovenskega naroda. Da bi stopil kedaj monsg. Jordan v vrsto vetrnjakov in kruhoborcev, ki ne vejo, kako prepričanje bi hlinili, da bi prej in gotoveje prišli do pšeničnega kruha ali da bi se bolj svetili pred liberalnim svetom, ne moremo verovati niti za trenutek. Tako viteško postopanje naj ostane svojina visokorodnih in presvetlih, katerim so potrebna ljudska pleča, da splezajo na svojega konja. Katoliški duhovnik se ne more družiti v političnem delu z verskimi liberalci, ako ne zataji svojih načel. O monsg. Jordanu smo prepričani, da ostane, kar je, in da se ne dá omajiti po zapeljivem vetru, ki prihaja od Adrije. V tem prepričanju in v nadi, da bo skrbel za pravo blaginjo vseh svojih volilcev, priporočamo ga slovenskim volilcem, ako ostane kandidat do konca.

Domače novice.

(Družbi sv. Cirila in Metoda) pristopil je kot pokrovitelj g. Š. Pogačar, c. k. voj. oskrbnik v pokoji na Dunaji in po č. g. kanoniku Zamejcu, ki se ves čas zanima in trudi za to velevažno družbo, poslal znesek 100 gold. glavnemu odboru.

(Jeden najboljših zagovornikov) g. dr. Hrašovec, znan po svojih prepričevalnih in na resnico se opirajočih govorih v veliki pravdi „Jonko contra „Slovenski Narod“, zapustil je včeraj belo Ljubljano, preselivši se v Slovenji Gradec. Ondašnjim Slovencem je pač čestitati, da so dobili tako spretno moč za odvetnika.

(Gromelo) je danes okoli 11. ure v Ljubljani, kjer se je dopoldne večkrat prav gost dež vliil.

(Sv. misijon) imeli bodo od danes dne 19. pa do 27. t. m. v Komnu na Krasu. Vodila ga bodeta dva Slovenca iz vrste oo. Jezusove družbe.

(Odvažanje drvarjev z Rakeka.) Vsako leto v mesecih oktobru in deloma tudi v novembru odvažajo železnica od postaje Rakek iz kočevskega in čabarskega okraja dohajajoče drvarje na število okoli 1500—2000 na Ogersko in Hrvatsko, in sicer na postaje Zagreb, Bares, Buda, Sisek in Zákány; do zdaj jih je v oddelkih odvažal mešan vlak št. 101. Zarad pretóče kolere pa je upraviteljstvo južne železnice odredilo, da se zdaj ti delavci odvažajo tudi, če jih ni čez 200 vkup, s poštnim vlakom št. 7 v posebnih vagonih III. razreda. Vlak spremljajočemu osebu se je zaukazalo, da med vožnjo strogo pazi na to, da v vagone, kateri so namenjeni za te delavce, ne stopajo drugi potovalci in da delavci ne rabijo drugih vagonov, nego zanje pripravljene. Na postaji, kjer izstopijo ti delavci, se vagoni, v katerih so se oni pripeljali, takoj očistijo in razkužijo. Za slučaj, da bi bilo kak dan treba prepeljati nad 200 delavcev, oskrbi se poseben vlak. Časih se tudi na postajo, kjer imajo izstopiti ti delavci, brzojavno naznani njih prihod, da se zvršé potrebne priprave.

(Duhovske spremembe v Goriški nadškofiji.) Umrla sta čč. gg. Anton Valenta, župnik Novodvorski na Českem, v pokoji v Goriškem Rudolfski, in pa Jakob Nikoli, spovednik v ženski bolnišnici.

(Ljudska posojilnica v Gorici) sprejema uloge po 4½% in daje posojila po 6%. Vprašanje po denarji je neki tolišnje, da vsem niti vstreči ne vtegne, včasih tudi ne more, ker se vloženi deleži takoj plodonosno oddajo.

(Veliko tovarno) za čiščenje petroleja ustanoviti mislijo nekteri Tržaški bogataši. Če je namen resničen in ne ostane samo pri dobri volji, si sme Trst čestitati na to napravo. Povzdignila bo zdatno promet z oljem in pa lep zaslužek bodo delavci imeli.

(Ploha) napravila je predvčeranjem veliko škodo na Goriškem in je železnica na več krajih hudo poškodovana. Veliko škodo trpela sta tudi dva železnična mostova, katerih prvi blizo Kormina se je celó podrl, drugi preko Taljamente je pa hudo poškodovan.

(Pregled c. kr. vojne mornarice.) Namestnik našega pomorskega zapovednika, viceadmiral Eberau pl. Eberhorst prišel je v Pulj na ogled c. kr. vojne luke in družih vojnih poslopij, za kar bo potreboval šest dni. Na to odide viceadmiral na enak pregled v Trst. To je popolnoma izredno ogledavanje vojnih priprav o tem času.

(Kolera) je v Trstu dosedaj blizo 900 ljudi napadla, blizo 500 pa pobrala. Pri tej priliki si ne moremo kaj, da ne bi zopet nekoliko ondašnjega magistrata v roko vzeli, ki je izvestno zatrdno prepričan, da je Bog kolero samo za Lahe in drugo tako sodrgo v Trst poslal in da Slovencev ona ne pobira. Prav bi že bilo, če bi jih ne; ali to ni prav, da ker Slovenci prav tako za kolero mrjó, kakor Lahi, mestni magistrat prve tudi sedaj ostentativno prezira in razne poduke o kolero ter sploh vse dotične spise samo v laščini izdaja. Prav nič ni boljši od magistrata ondašnje c. kr. namestništvo, ki je tudi s podukom v edinozveličavni laščini še le sedaj ob 11. uri prišlo na dan. Kako le ta gospoda more zahtevati, da bi se Slovenci ravnali po njenih predpisih, če jih ne umejo ne!

(Trgovinski promet z Bombayem.) C. kr. trgovinsko ministerstvo poroča, da je c. kr. konzulat v Bombayu naročil tamošnji tvrdki Pelli i. dr., ktera namerava odpreti oddelek za trgovino z Avstro-Ogersko ter si je v ta namen pridobila mladega avstrijskega trgovca H. Jannija, naj izdela nekaj navod, kateri bi obširno pojasnjeval navade pri indijski trgovini. Ta navod ima namen, naše trgovce in tovarnarje kolikor možno natanko poučiti o navadah in tržnih odnošajih v Bombayu ter jih obvarovati pred večkratnimi zmotami, prevarami in prepiri. Najbolj primerno blago za eksport v Indijo je papir, užigalice, vino, steklenina, les, lesena roba, konji, stroji, železniška kolesa itd. — Gori ome-

njeni navod je priobčila „Austria“, arhiv za zakonodavstvo in statistiko, v VIII. zvezku 1886. Udeleženi krogi mogó se natančneje o njej poučiti pri tukajšnji trgovinski in obrtni zbornici ali pa si naročiti omenjeni zvezek „Austrie“ iz dvorne in državne tiskarne na Dunaji.

(Izkaznice avstrijskih državljanov v Ogerski.) Povod posebnega slučaja, v katerem so ogerska oblastva tostranskega brez prave izkaznice po ogerski zemlji potujočega trgovskega agenta zadržala, ker je opustil predpisano policijsko naznanilo, je kralj. ogersko ministerstvo za poljedelstvo, obrtnijo in trgovino obrnilo se s prošnjo do avstrijskega trgovinskega ministerstva, naj bi gledalo na to, da si tostranski trgovski potovalci, kateri hoté hoditi po ogerski zemlji, oskrbijo poleg na njih opravilo gla-sečega se pooblastila primerno izkaznico. Taka izkaznica, katero mora izdati pristojno oblastvo, mora biti potni list ali s potnim izkazilom napisana delavska knjižica. Kjer pa ostanejo, se morajo pri dotičnem političnem oblastvu redno zglasiti.

Razne reči.

— V Bolzanu (Botzen) na Tirolskem so te dni praznovali 25letnico ravnatelja na Ivanišči (Joanneum), to je zavod, iz katerega je v tem času prišlo že 120 mašnikov. Ravnatelj je brat posvečenemu škofu Haller-ju v Solnogradu. — V Bolzanu je osnoval profesor Fliegl „Schulverein für Deutsche“, ker „deutscher Schulverein“ jim je preveč židovski. — V Eppau-u (dekanija Kaltern) so pozidali dominikanci cerkev, ktera bo de prihodnji teden blagoslovljena. Odkar je cesar Jožef II. odpravil dominikance v Bolzanu, niso imeli domovanja na Južnem Tirolskem. — V Valders-u pri Hallu je v samostanu servitov katoliško izgojišče za dečke. Osnovalo ga je katoliško društvo mladino ljubov iz Solnograda; sedaj je notri 28 gojencev. Vsak začetek je težak, tako tudi tukaj.

— Pazimo na ogenj! (Konec.) Skrbno pazimo, kam goreče pipe in smodke stresamo; luč pazljivo otrinjajmo, da iskre ne zatrosimo; ne sušimo vnetljivih stvari na peči in v pečih; ne streljamo ob cerkvenih, svatovskih in drugih svečanostih blizo slamnatih poslopij. Sama po sebi se tudi vname mokra stelja in mrva; treba je paziti, da se tudi s tem ne zatrosi ogenj. Da se nam orodje, kakor: stroji, mlini, pile i. t. d. po drgnjenju ne unamejo, mažimo jih s kolomazom ali salom. Kolikrat smo čuli, da je v ti ali oni tovarni gorelo; ter da vzrok požara ni bil znan; ali ni bila temu večkrat kriva zanikernost tistega, ki je imel kolesa pri strojih nadzorovati? Pepela, oglja, živega apna, soliterja, smodnika, žveplenk, soliterjeve kisline in drugih hlapivnih in vnetljivih snovi ne hranimo skupno v enem prostoru; sbrambe za to imejmo obokane, z ilovec ali z opeko obložene; vratam in oknam oskrbimo železne zapore. Petrolej v trgovini pri prodaji na drobno hrani naj se v Karl Schmidovih ameriških železnih aparatih. Za slučaji, ko bi se kaj vnelo, bodimo pripravljani; po dežvi ko smo na polji, v gozdu i. t. d. pogledimo večkrat proti domu, in ne puščajmo samih otrok in nezmožnih ljudi doma. Ako smo po noči na straži, vestno spolnimo dolžnost; imejmo na pristopnem kraju vode za gašenje pripravljeno orodje. „Požarne straže“ pa ne smé nobena okolica pogrešati. Ko zagledamo ogenj, ali nenavadno gosti dim, ne vstrašimo se preveč, naznanimo tovarišem da gori; hitimo na mesto požara, gasimo, če je še mogoče ogenj pogasiti; rešimo ljudi in živino; plahi živini z ruto oči zavežimo, na slamnato streho pokladajmo mokre plahte; posoda z vodo naj gré iz roke v roko! Če se v kuhinji ali v dimniku vnamejo saje, zaprimo vrata, od zunaj zamašimo dimnik z mokro plauto. Ako se nam je v kaki sobi ali hrambi kaj vnelo, ne odprimo vrat, pokličimo ljudi na pomoč! Ako smrdi po ognju, slami, preperlem lesu, cunjah i. t. d. pogledimo če ne tli kaj nevarnega. Bolje ko voda pogasi blato, gnoj, gnojnica luža in tudi vlažen prah, pepel in prst, to pa za to, ker ognju vzame dušek, brez sape pa ogenj ne more goreti. Previden gospodar pa zavaruje poslopja, ker ogenj kljubu vsi previdnosti dostikrat pokonča v malo urah, kar si je človek leta in leta nabiral. En sam zanikernež, kaj še le hudobnež, more vso občino spraviti na beraško palico. Ako se vname gozd, razkopljimo zemljo, listje, mah in sploh vse, kar pospešuje požar; posipljimo s prstjo ogenj, ako nam primanjkuje vode. Če se je vnelo drevje ali grmovje, posekajmo ga, ker to je edino sredstvo ogenj zatreti.

— Ameriški škof Gilimour je govoril poslancem države Ohio, ter jih opominjal k složnosti in skupnemu delovanju, kajti to je neogibno potreba, ako hočejo katoliki kaj doseči. Katoliki veliko storijo za šole in za cerkve, a vsak le v svojem kraju. Skupnega delovanja je potreba, da katoliki dosežejo tisto stopinjo v državi, ktera jim gré. Brez razločka narodnosti naj se bojujejo pod eno zastavo.

Poglavitni pripomočki v to so vzgoja mladine v krščanskem duhu in boljša poraba časopisja.

— O hudem potresu v severnih ameriških državah, ki je posebno hudo zadel Charleston v Južni Karolini, govorili smo že v prejšnjih listih. Sedaj pa pravijo, da bode blizo milijona dolarjev potreba, da se ljudje za silo v mrzlem času pod streho pridejo. Vse škode je baje 5 do 6 milijonov. Kardinal Gibbons iz Baltimire je poslal okrožnico do duhovnov v to deželo, da naj na 26. t. m. napravijo biro za prebivalce Charlestovna; usmiljene sestre v Baltimire so pripravljene sprejeti sirote, ako bode treba. Strašanska nesreča, ki je zadela mesto, je ganila srca ljudi k usmiljenju. Leta 1885 je bilo v Kanadi in v zedinjenih državah 59 potresov; namreč v Kanadskih deželah 8, v Novi Angliji 5, po atlantskih državah 9, v dolini Misisipa 5, ob Tihem (Pacific) morji 24. Od l. 1872 do 1883 je bilo v zedinjenih državah 364 potresov. Ob atlantskem bregu pride poprek na vsak mesec en potres, in po vseh zedinjenih državah in v Kanadi na 12 dni potres. Potresi so pa največ tako mali, da se komaj čutijo. Plinovi izviri na južni strani Pittsburga so h krati prenehali, več tovaren ki so od tod dobivali plin za gonilno moč, je takoj prenehalo. Nekteri pravijo, da je pri potresu plin izhlapel.

Telegrami.

Dunaj, 18. okt. Odprava prostih luk na Reki in v Trstu je sklenjena in v članu IV. zagotovljena. Odpravili se bode h krati. Proračun za Tržaške zgradbe v luki leta 1887 znašal bo svoto blizo 1 milijona goldinarjev.

Dunaj, 18. okt. Uradni načelnik dr. Schmidt pri državni železnici na Dunaji pripeljal se je v soboto iz Budapešta, je še tisti dan za koloro zbolel in po noči umrl.

Olomuc, 18. okt. Kardinal in nadškof deželni grof Fürstenberg imel je včeraj svojo zlató mašo, ktere se je posebno plemstvo vdeležilo. Popoludne se je kosila vdeležilo 140 odličnjakov. Kardinal je napil cesarju in papežu. Moravski cesarski namestnik grof Schönborn povdarjal je obilne zasluge jubilarjeve in pa iz teh izvirajoče dobre razmere med cerkvijo in državo.

Budapešt, 18. okt. Od včeraj do danes zbolelo je 23 oseb za kolero, umrlo pa 22.

Narodno gospodarstvo.

Dolenjska železnica.

Konsorcij, kteremu načelnik je predsednik trgovinske in obrtne zbornice v Ljubljani, g. Josip Kušar, predložil je trgovinskemu ministerstvu načrt za zgradnjo takozvanih „Dolenjskih lokalnih železnic“, t. j. za dvobirni (alterni) črti Ljubljana-Trebnje-Rudolfovo-Straža in Ljubljana-Žužemberk-Rudolfovo s stransko črto od Grosuplja v Kočevje. Ta s tehničnega stališča sploh za izvedbo primernim spoznan načrt je omenjeno osrednje oblastvo odposlalo c. kr. deželni vladi v Ljubljani z naročilom, naj prične pregled trase. To poslovanje ima, ker omenjeni konsorcij ni predložil prošnje za dopustitev (koncesijo), niti sploh stavil določenega predloga gledé izvršitve nameravane železnice, najprej samo namen pojasniti, kateri izmed obeh predleganih variant bi se z ozirom na krajevne in druge tu zadevne razmere dala prednost, oziroma na katero trasno črto bi se oziralo, da se omogoči izvedba.

Načrt obseza poleg glavne črte Ljubljana-Rudolfovo (Straža) še stransko črto Grosuplje-Kočevje. Prvoomenjena glavna črta izhaja od kolodvora južne železnice v Ljubljani ter dospé čez Rudnik, Šmartino in Višnjo Goro na Hudo, od koder se za daljno trasno progó dve alternativni črti nameravata, in sicer ali v Krški dolini čez Žužemberk v Rudolfovo, ali eventualno čez Trebnje v Rudolfovo. Če bi se zadnja črta izpeljala, namerava se, podaljšati jo do Straže, da se kolikor možno ozir jemlje na interese Krške doline. Dolžina glavne črte je vsled nadaljevanja slednje alternativne trase za obe varijanti jednako velika ter znaša 82.5 km.

Prej omenjena stranska progó začne se na postaji Grosuplje na glavni črti ter pelje čez Radeče, Ribnico in Srednjo Vas v Kočevje. Ta stranska progó je 49.0 km. dolga, toraj obseza nameravano železniško omrežje vkupno 131.5 km. dolžine. Zgradnja glavne črte Ljubljana-Rudolfovo (Straža) bi bila taka, da bi se ob eventualni, občasni njeni zvezi s črto Karlovec-Reka mogel tudi vršiti transitni (pre-

vozni) promet po tej črti, kajti po načrtu znaša največji naklon 12.5 pro mille, najmanjši polumer krivulj 250 m. za obe varijanti. Pri stranski progó Grosuplje-Kočevje znaša največji naklon 20 pro mille, najmanjši polumer lok 200 m. Dejanski vkupni zgradbeni stroški, vštevši tudi interkalarne (vmesne) obresti so preračunjeni v naslednjih zneskih: Za progó Ljubljana-Rudolfovo-Straža 6,423.000 gl. (77.854 goldinarjev za kilometer); za progó Ljubljana-Žužemberk-Rudolfovo 6,588.000 gl. (za kilometer 79.854 goldinarjev) in za progó Grosuplje-Kočevje 2,924.000 goldinarjev (59.612 gold. za kilometer). Vsa zgradbina glavnic bi toraj znašala 9,347.000 gold., oziroma 9,512.000 gold.

Umrli so:

17. okt. Andrej Vartol, bivši krznar, 72 let, Karlovska cesta št. 5, kron. pljučni emphysem. — Vincenc Kastelio, črevljar, 47 let, Ulice na Grad št. 12, jetika.

18. okt. Anton Jožef Vaniček, narednika sin, 3 mes., Pred Kosarno št. 4, pljučnica.

Tuji.

17. oktobra.

Pri **Matúu**: Richter, Teiss, Mraulag in Moravetz, trgovci, z Dunaja. — Rudolf Kohn, trgovec, iz Prage. — E. Rumbald, inženir, iz Grada. — Kössler, nadzornik, iz Grada. — Henrik Zenker, trgovec, iz Trsta.

Pri **Slonu**: Moric Hirschekron, trgovec, z Dunaja. — A. Korač, trgovec, iz Inomosta. — Jožef Töpfer, trgovec, iz Linca. — Srečko Wilhelm, knjigovodja, z Ogerskega. — Vil. Koss, trgovec, iz Warnsdorfa. — Louis Paul, trgovec, iz Warnsdorfa. — Rosalia Mauri, soproga uradnika, iz Kirehheina. — Wergane, zasebnik, iz Trebiža. — Leop. Baron, potovalec, iz Grada. — Jožef Baumbach, uradnik, iz Messendorfa. — V. Rohrmann, uradnik, iz Slapa. — C. Wunderlich, zasebnik, iz Sevnice. — Jakob Dimnik, učitelj, iz Postojne. — K. Lackenbacher, zasebnik, iz Trsta. — Anton Muzatti, trgovec, iz Udine. — Janez Karosso, posestnik, s soprogo, iz Reke. — Jurij Zaechnigo, živinozdravnik, iz Pulja.

Pri **Južnem kolodvoru**: Henrik Wozolan, trgovec, z Dunaja. — Franc Strohmaier, posestnik. — Franc Sajovic, zasebnik, iz Maribora. — Janez Jezeršek, učitelj, iz Kranja.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja	zrakomera v mm	toplomera po Celziju				
7. u. zjut.	727.61	+ 7.0	sl. jzap.	dez.	7.70	
18. 2. u. pop.	728.95	+ 14.2	sl. zap.	oblačno	dez.	
9. u. zveč.	731.21	+ 11.4	brezv.	„	„	

Oblačno in dez. Srednja temperatura 10-9° C., za 0-2° pod normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

19. oktobra

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	83	gl.	10	kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	83	„	95	„
4% avstr. zlata renta, davka prosta	114	„	90	„
Papirna renta, davka prosta	100	„	45	„
Akcije avstr.-ogerske banke	865	„	—	„
Kreditne akcije	280	„	60	„
London	125	„	30	„
Srebro	—	„	—	„
Francoski napoleon.	9	„	91	„
Ces. cekini	5	„	91 1/2	„
Nemške marke	61	„	40	„

Služba farnega organista,

ki je ob enem tudi cerkovnik farne cerkve v Šmarji pod Ljubljano, je izpraznjena. Službene ponudbe se bodo do 15. novembra t. l. prejemale, služba se bo pa dne 1. januarja 1887 nastopila.

(2)

Andr. Drobnič, dekan,

Vinske sode,

dobre, velike, po vinu dišeče iz hraščevine bi nekdo rad kupil. Ponudbe z natančno določenim številom, vsebino in ceno sprejema opravištvu „Slovenca“.

Stroj za obrezovanje knjig

popolnoma dober, 37 cm. dolg, s 6 nožmi posebno pripraven za knjigoveze po deželi, je prav za nizko ceno naprodaj pri

L. Šverljugi, knjigovezu
v Ljubljani, Stolni trg št. 6.